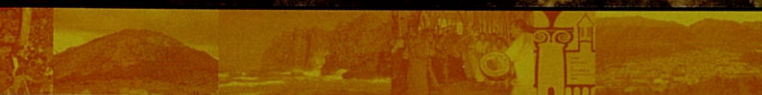

ELS NOSTRES POBLES

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació

POLLENÇA

ON ESTAM? D'ON VENIM?

• Pere Salas Vives

La imponent serra de Tramuntana contrasta amb les planures de Pollença. En primer terme, el puig de Santuiri i, al fons, la badia i el nucli del Port de Pollença.
Foto: Pere Salas.

Un dels trets característics de Pollença és el seu paisatge original, plenament marcat per la serra de Tramuntana, ja que ocupa l'extrem septentrional de Mallorca. Però alhora tampoc no hi falten les terres planes, especialment a les espectaculars valls, com són la de Colonya, d'en Marc, de Sant Vicenç, de Can Eixartell o de Bóquer, a més de les planures de Cuixac o Marina. Terra de contrastes paisatgístics que permeten una gran diversitat faunística, biològica i botànica.

En l'àmbit municipal, fa partió al sud-est amb el terme d'Alcúdia, al sud amb la Pobla i Campanet, i a l'oest amb Escorca; mentre que al nord i al nord-est el límit el marca la mar. Gràcies als seus 151,7 quilòmetres quadrats, ocupa el cinquè lloc en extensió dels municipis mallorquins. Actualment, el nombre de pollencins ja és de més de setze mil.

Històricament, la zona de la Pollença actual va estar poblada des del pretalaiòtic i el talaiòtic. Destacà en època romana el poblat de Boccoris. Tanmateix, tots els indicis apunten que l'actual vila de Pollença va ser fundada arran de la conquesta catalanocrisiana de 1229-32. Just després, Jaume I va atorgar la major part de les cases i les terres a l'orde del Temple.

En l'època medieval i moderna Pollença destacà per

una producció agrària diversificada, en la qual figurava l'horta i la ramaderia ovina. I prest s'hi desenvolupà una indústria tèxtil gens menyspreable, amb la presència primerenca d'un gremi de teixidors i de paraires. Així s'explicaria que es convertís en una de les grans viles de la part forana.

En l'època contemporània va mantenir un important pes demogràfic, encara que el seu dinamisme econòmic fou menor que en el passat. En canvi, fou característica de final del XIX i principi del XX una important emigració a l'Argentina i un gran desenvolupament cultural, protagonitzat per pollencins de la talla del poeta Miquel Costa, el pedagog Guillem Cifre de Colonya, l'historiador Mateu Rotger, el fotògraf Guillem Bestard, el músic Miquel Capllonch..., com també d'una sèrie de personalitats externes residents a Pollença, com els pintors encapçalats per Hermenegild Anglada Camarasa. Aquests moments, a més, coincidiren amb el despertar del negoci del turisme, del qual Pollença fou un dels indrets pioners a Mallorca.

La Gerra Civil i la Segona Guerra Mundial, com a tants d'altres indrets, acabarien amb aquella etapa esplendorosa.

UN CALENDARI FESTIU DIVERS I ESTIMAT

• Pere Salas Vives

*Joan Mas i Dragut, envoltats de moros i cristians durant el popular simulacre del dia 2 d'agost.
Foto: Punt Informatiu Pollença.*

Pollença gaudeix d'un calendari festiu ric i diversificat que ocupa pràcticament totes les èpoques de l'any. Les fites més importants són les següents.

Sant Antoni (16 i 17 de gener)

Sant Antoni es considera en l'actualitat la segona festa del municipi. Foguerons, beneïdes i, sobretot, el Pi de Sant Antoni, caracteritzen la festa.

Actualment, el dia del sant es va a cercar el Pi a la possessió de Ternelles, indret on l'Ajuntament convida a un àpat de pa amb tomàtiga i arengades. Després del dinar el Pi és estirat pels assistents a la festa fins a la vila. Un cop que són a l'anomenada plaça Vella, l'ensabonen i el planten perquè un grup cada cop més nombrós de joves, i davant un públic expectant, es disputi l'honor de ser el primer a aconseguir pujar al capcurucull de l'arbre, on hi ha penjat un gall.

Al matí una festa similar s'ha desenvolupat al Port de Pollença, encara que el Pi es porta en barca des de Formentor.

Sant Sebastià (20 de gener)

Es conserva una interessant processó en la qual participen dos cavallets que dansen al so del flabiol i del tam-

borino –dos al·lots dins el cos d'un cavall de cartró– i l'estendard, que simbolitza el sant amb una gran bandera que és onejada de forma rítmica i característica.

Setmana Santa

Si hi ha un esdeveniment que simbolitza la Setmana Santa pollencina, aquest és el davallament de Divendres Sant. Considerat d'interès turístic des del 1968, consisteix, bàsicament, en el desenclavament del Sant Crist a dalt del Calvari i posterior baixada a través dels seus 365 escalons fins a arribar a la Parròquia seguint un itinerari urbà. Evidentment, també es fa la processó del **Dijous Sant**, que té com a tret més original, des de mitjan dècada dels seixanta, una sèrie de quadres plàstics situats al llarg del recorregut i que representen diversos passatges de la passió de Crist. El dilluns se celebra la típica romeria al **puig** de Pollença o de Maria.

Corpus Christi

El Corpus Christi conserva les àguiles i sant Joan Pelós (sant Joan Baptista), que surten en la característica processó que recorre els principals carrers del barri antic. Les àguiles són similars als cavallets, amb la diferència que es tracta de dues al·lotes dins el cos de dues àgui-

L'Estendard durant la processó de Sant Sebastià.
Foto: Punt Informatiu Pollença.

les de cartró, profusament adornades amb joies exclusivament deixades per a l'ocasió. Sant Joan Pelós, per la seva part, és un jove que dansa davant les àguiles, amb la cara amagada sota una màscara que figura el sant (sant Joan Baptista), amb un anyell en un braç i que amb l'altre sosté una creu.

Instantània de la pujada al Pi de Sant Antoni, avui la segona festa en importància del municipi. Foto: Antoni Pons.

La Mare de Déu del Carme

La Mare de Déu del Carme va ser declarada patrona de la nova parròquia del Port de Pollença el 1938. El 1941 començaren a celebrar-se el 16 de juliol festes civcoreligioses en honor de la patrona de la parròquia del Moll. Normalment, es fa un recorregut amb barca per la badia de Pollença, a més de tot un seguit d'actes civoculturals que inclouen revetles, balls folklòrics, focs artificials i, des del 1990, un pregó de festes.

Al Moll també s'ha de tenir present la festa que celebra la Confraria de Pescadors en honor de Sant Pere.

La Patrona

Dia 2 d'agost és la festivitat de la Mare de Déu dels Àngels, patrona de Pollença des del 1607. Es tracta de la festa major per excel·lència del municipi.

Des del 1970 les festes comencen amb un **pregó**, que sol ser el dilluns de Sant Jaume. Entre els actes cívics destaca la tradicional **Alborada**, obra de Nicolás de Castro i que fou interpretada el 1884 per primer cop. El **ball dels cossiers** s'han convertit en un dels actes importants de la Patrona des que el 1981 foren recuperats després de 71 anys d'haver desaparegut, tot i que abans es ballaven per Sant Pere.

Com és notori, el **simulacre de moros i cristians** ha esdevingut, amb el pas del temps, l'acte més important i característic de la Patrona. Bàsicament, es tracta de la commemoració de la victòria dels pollencins (cristians) sobre els corsaris (moros) de Dragut, que la nit del 30 al 31 de maig de 1550 varen atacar la vila de Pollença. La primera notícia del simulacre data del 1860, tot i que podria haver començat uns anys abans. L'acció comença a la plaça de l'Almoina –coneguda també per la Font del Gall–, amb la trobada dels capdavaners de les dues hosts, Joan Mas per part dels pollencins i Dragut i el seu lloctinent –el renegat– per part dels moros. Acaba amb la celebració de la victòria per part dels cristians amb el cant del tedèum del mestre Tortell a l'església parroquial.

La Fira

El quart diumenge després de Sant Lluç, el 18 d'octubre, se celebra la Fira de Pollença, normalment el segon diumenge del mes de novembre, que també té una llarga tradició històrica. Encara que els orígens de la fira es perden en el temps, el 1984 va assolir un nou dinamisme gràcies a la celebració de la Fira d'Artesania a l'església i claustre del convent de Sant Domingo.

POLLENÇA

UNA PANORÀMICA DE L'ART

• Margalida Cànaves Campomar

Concert dels 12 Cel·listes de Berlín
en el marc del Festival de Música.
Foto: Foto Micer.

Pollença, terra de pintors, tot i que no sempre ha estat així; l'arribada d'Anglada Camarasa esdevindrà el punt de partida d'aquest qualificatiu. Abans, la pintura que es produïa a Pollença, representada sobretot per Llorenç Cerdà, seguia un vessant de caràcter academicista; a més, també cal afegir en aquest grup alguns pintors que visitaren la localitat, com Rusiñol i Sorolla, o que hi residiren un temps, com Atilio Boveri.

El 1913, Anglada, juntament amb un grup de pintors majoritàriament argentins, s'establirà al Port de Pollença, on inaugurarà una nova etapa artística i històrica que es configurarà com l'element idiosincràtic de la societat pollencina. De fet, com diu Melià, «fou el gran propagandista de Pollença, trencarà amb la monotonia local i situarà Pollença dins el mapa artístic». L'esclat de la Guerra Civil trencarà la dinàmica iniciada. Alguns d'aquests pintors deixaren Pollença, com Roberto Ramaugé, i d'altres, com Anglada, retornaran al cap d'uns anys. Quedaran com a seguidors d'aquest corrent de caràcter postimpressionista pollencins com Francesc Cortès *mestre Paco*, Bartomeu Seguí i Dionís Bennàssar, i l'argentí Tito Cittadini.

Durant els anys cinquanta es començarà a sentir un lleuger canvi a partir d'un increment de l'activitat cultural al voltant del Club Pollença. Es constituirà com la sala d'ex-

posicions per excel·lència de la localitat fins ben entrats els anys setanta, en què sorgiran les primeres galeries d'art i sales d'exposició. En aquests anys, sense deixar de banda el corrent plàstic inaugurat i a partir de l'aportació de nous residents estrangers, Pollença entrarà en contacte amb *noves* propostes artístiques, com l'expressionisme abstracte alemany del baró Rudolph Charles von Ripper.

Una nova generació d'artistes amb voluntat de ruptura sorgirà en els anys seixanta, com Joan Bennàssar, Miquel Cerdà Salas *Norai* o Antoni Dionís, entre d'altres. Amb ells sorgiran també les galeries d'art, la primera fou el 1974, la galeria *Norai*, de la mà de l'artista Miquel Cerdà Salas, després se n'obriren d'altres, com les galeries Bennàssar, Jaume Llompart, La Pruna, Actual Art i Maior.

No debades, moltes d'aquestes galeries han tancat; els temps han canviat, i l'interès de Pollença pel món de l'art no ha desaparegut, sinó que ha variat d'escenari. Ara hi ha nous artistes i nous valors. D'entre els actuals, cal destacar Amador, Susy Gómez, Joan Cortès... El Club ja no és el centre expositiu, perquè en certa manera aquest protagonisme dins l'àmbit no comercial l'han assolit el Museu de Pollença, la Fundació Martí Vicenç i la Fundació Dionís Bennàssar.

EL CERTAMEN DE PINTURA

• Margalida Cànaves Campomar

El Certament Internacional d'Arts Plàstiques està obert a tots els formats i és un dels símbols culturals de Pollença.
Foto: Punt Informatiu Pollença.

El Certamen de Pintura de Pollença, actualment d'Arts Plàstiques, s'ha d'entendre com una part d'un projecte cultural que neix el 1962 l'artífex del qual és el batle Bartomeu Siquier. Forma part, a l'igual que el Festival de Música, de tota una oferta cultural de qualitat, en bona part destinada a l'emergent indústria turística. Des dels inicis, el Certamen gaudeix d'un caràcter internacional, i al llarg dels anys, superades les diverses etapes de crisi, s'ha adaptat a les exigències dels nous temps. D'ençà que se'n va fer la primera convocatòria, l'obra guanyadora es destina a conformar la col·lecció d'art

contemporani del Museu de Pollença, que, al marge del seu eclecticisme, constitueix un reflex de les tendències estètiques imperants a la nostra illa al llarg d'aquests 47 anys.

Lògicament, els primers premis Pollença es caracteritzen pel seu paisatgisme postimpressionista, dins un discurs de caire provincial. No és estrany, però, que al llarg dels anys s'hi hagin incorporat nous suports i llenguatges. Aquest fet es dona principalment a partir de la professionalització del jurat, l'any 2000, que a més és de reconegut prestigi i no limitat a l'àmbit illenc.

La nova dimensió que assoleix la convocatòria des d'aquests moments situa el Certamen entre els més prestigiosos de l'àmbit espanyol. I com a conseqüència, la col·lecció del museu incorporarà obres de reconeguts artistes, representatius de les noves tendències de l'art. Entre aquestes s'inclouen tot tipus de suports i llenguatges: instal·lació, fotografia, videoart..., que van més enllà de l'harmonia, la bellesa i el color com a categories estètiques.

Les poques veus crítiques que en l'actualitat presenta el Certamen i la forma d'adquisició d'obra per part del Museu no tenen present la intenció amb què va néixer, ni el fet que, tot i la important representació d'artistes forans que suposa, també es dona entrada als artistes pollencins més rellevants. Aquest és el cas de Joan March, Joan Bennàsar, Antònia Borràs, Susy Gómez o Aina Pelleró en els darrers anys, artistes orgullosos del fet que la seva obra formi part d'una col·lecció que no es basa en localismes, sinó en criteris artísticament qualitatius.

ELS DARRERS 10 ANYS D'EXPOSICIONS A L'ESGLÉSIA DEL CONVENT

• Margalida Cànaves Campomar

En els darrers 10 anys el nom de Pollença ha marcat una fita en el terreny de les arts plàstiques, tot i que aquest camí no ha seguit un evolució uniforme i no han mancat els retrocessos.

Precisament, el 1999 l'Ajuntament es va plantejar, de la mà de la tècnica del Museu de Pollença, Catalina Joy, tornar a posar Pollença al capdavant de les arts plàstiques. Un dels mitjans per aconseguir-ho fou la promoció de l'art contemporani mitjançant la renovació i la professionalització del Certamen Internacional d'Arts Plàstiques, però també gràcies a l'organització d'una exposició individual durant l'estiu a l'església del convent de

Sant Domingo a càrrec d'un artista de reconegut prestigi internacional.

El projecte era ambiciós, però tot i que els inicis no foren fàcils, el seu prestigi no s'atura de créixer gràcies a la nòmina de grans artistes que hi participen any rere any: Joan Bennàsar, que va inaugurar la sèrie, seguit l'any 2000 d'*Els capritxos de Goya*; després varen ser Susy Gómez, Jaume Plensa amb «Wisperm» el 2002, i Rebecca Horn amb «Moon Mirrow» el 2003, que esdevé una fita clau tant pel que fa al nombre de visitants, 17.122, com perquè donà a conèixer l'espai en l'àmbit internacional. A continuació, fou Miquel Navarro, el pollencí Ama-

dor el 2005, Bill Viola –considerat un dels millors videoartistes del món–, Janet Cardiff i, el 2008, l'italià, mestre de l'art pobre (*arte povera*), Gilberto Zorio. L'any 2009 ha estat un altre artista local, Joan March, que ha mostrat a l'església la seva obra *La pell girada*.

Lògicament, un projecte cultural d'aquest abast esdevé un important reclam turístic, suposa una oferta cultural de primera magnitud. També implica un elevat esforç econòmic per a l'Ajuntament de Pollença, però que es pot dur a terme gràcies a la col·laboració d'altres institucions, tant privades com públiques. Cal, però, posar en relleu que el projecte no va néixer mancat de controvèrsies polítiques, que encara perduren; avui continua mancat d'una estratègia de màrqueting adient, sobretot que integri el projecte plenament dins l'oferta cultural de la localitat, tant pública com privada, per tal que es con-

La plaça Major i la parròquia, encara centres neuràlgics de Pollença.
Foto: Pere Salas.

verteixi en un dels elements diferencials més cridaners respecte d'altres destinacions turístiques illenques i mediterrànies.

EL CLUB POLLENÇA, UN SEGLE DE CULTURA

• Pere Salas Vives

El Club Pollença va néixer el 7 de juny de 1910, quan es varen aprovar els estatuts de l'anomenat aleshores Club Ciclista de Pollença, entitat impulsada per Antoni Cabanelles, que també en seria el primer president. La primera seu estava en unes dependències de la fonda de Cal Lloro, al carrer de l'Aigua, després Antoni Maura. Com el seu nom indica, es tractava d'una societat esportiva, encara que des de bon començament també hi varen tenir cabuda l'excursionisme, l'oci i els espectacles de moda. I prest, també, la difusió cultural.

L'ampliació del ventall d'activitats va provocar que el 1930, sota la presidència de Jaume Cifre, la institució es refundàs i passàs a adoptar el nom de Club Pollensa, denominació que ha arribat fins a l'actualitat. Des del 9 juny de l'any anterior, a més, ocupava la seu actual, situada a la plaça d'Alfons XIII, actualment plaça Major.

Tot i el seu caràcter apolític, el Club Pollença es va identificar amb els sectors conservadors de la localitat, especialment en els anys finals de la Segona República. Aquest fet li va suposar poder superar les restriccions que en matèria associativa varen dictar les autoritats franquistes. És més, durant la postguerra el Club va seguir mantenint una rellevant –per a l'època– activitat organitzativa en matèria festiva i, especialment a partir de la dècada dels cinquanta, tornà a ser un motor cultural de la localitat. Exposicions individuals i col·lectives hi foren presents de forma habitual, així com els cicles

de conferències. Els equips ciclista i de futbol, tot i que de caràcter autònom, estaven vinculats al Club Pollença i trobaven aixopluc a les seves dependències. Per si això fos poc, el Festival de Música i el de Pintura varen tenir els precedents en les activitats que en aquesta matèria duia a terme el Club.

L'esplendor del Club Pollença va anar aparellada a la compra, el 1962, del casal on tenia la seu social, conegut com Can Aulí. Aquest fet va permetre una important reforma arquitectònica, de la qual va destacar la creació de l'actual saló d'actes, inaugurat el 19 de desembre de 1964; mentre que el 1968 es va obrir el nou bar. No hi ha dubte que aquestes dues intervencions, més la col·locació de la porta giratòria el 1953, constitueixen les senyes d'identitat de l'entitat fins a l'actualitat.

Amb l'arribada dels anys setanta, el Club continuarà gairebé com un punt de referència cultural de Pollença. Però, al mateix temps, els nous i joves socis insuflaren nous aires progressistes a l'entitat. D'aquesta forma va acollir la Secció de Muntanya i el Grup Muntona, agrupacions que es preocuparen de divulgar les activitats a l'aire lliure, el coneixement de la natura i que, finalment, es convertiren en pioners de l'ecologisme. A més, el cine club, els cursos de català, les conferències i les taules rodones de contingut històric, social i polític, connectaren perfectament amb el moment polític de la transició democràtica. Com no podia ser d'altra forma, serà en

El Club Pollença, una de les institucions senyeres de la cultura pollencina, està a punt de complir 100 anys.

Foto: Punt Informatiu Pollença.

EL FESTIVAL DE MÚSICA O L'ALTA CULTURA

• Pere Salas Vives

El Festival de Música de Pollença va néixer l'1 de setembre de 1962 amb un concert de Rafel Arroyo. Abans que res, s'ha de dir que va gaudir de diversos pares, el violonista britànic Philip Newman segurament va ser un d'ells. Però el Festival no va ser l'obra d'un emprenedor solitari. Seria inexplicable sense l'existència prèvia d'un nucli de persones amants de la música clàssica, agrupades primer en la Secció Capllonch del Club Pollença i després, el 1960, en la delegació de les Joventuts Musicals. Tampoc no hauria estat possible sense la gestió del batle Bartomeu Siquier.

Del que no hi ha dubte és que la creació del Festival suposa un esdeveniment únic a la Mallorca d'aquella època. Bàsicament, perquè es va aconseguir la celebració anual d'una sèrie de concerts al claustre de Sant Domingo a càrrec de figures de renom internacional en el camp de la música clàssica. Andrés Segovia, Nicanor Zabaleta, Pierre Fournier, Ruggiero Ricci i un llarg etcètera, foren només els primers d'un quadre d'honor que no faria sinó ampliar-se amb el pas dels anys. El més important és que Pollença es convertia definitivament en un refe-

aquests anys quan la dona serà admesa com a sòcia de ple dret a l'entitat.

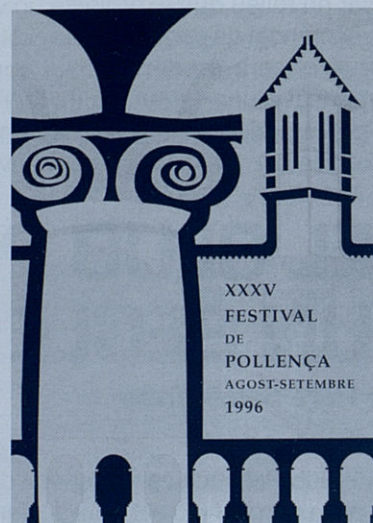
Avui dia, el Club Pollença està a prop de complir el centenari d'existència i encara continua com un dels referents culturals i recreatius de Pollença. Els més de mil socis o, fins i tot, la població en general, gaudeixen d'una entitat que organitza concerts de música, balls, conferències, exposicions, presentacions de llibres, projeccions cinematogràfiques..., i, evidentment, poden gaudir tranquil·lament d'un refresc al seu bar reformat per últim cop el 2007.

rent cultural, alhora que confiava en una oferta turística de qualitat, que després resultaria pionera.

S'ha de remarcar que el Festival no va ser flor d'un dia. La majoria de fundadors, com Bernat Cifre, els germans Martí i Miquel March Cerdà, Ramon Rabassa o Miquel Bota, agrupats en un

patronat, seguien donant suport de forma altruista al Festival, com també ho han fet les successives autoritats locals fins al dia d'avui. El 1976 es va iniciar un procés de professionalització, amb el nomenament d'Eugen Prokop com a director artístic, el qual assumí aquesta responsabilitat en solitari des del 1987. A partir d'aquests moments, gràcies al suport del titular de la Conselleria de Turisme, Jaume Cladera, entre 1988 i 1992, el Festival va gaudir de la seva època d'esplendor. A l'edició de 1989 es programaren, ni més ni manco, que 22 concerts, entre els quals el de Montserrat Caballé i de tres grans orquestres simfòniques: la de la Ràdio Soviètica, l'Orquestra Nacional de França i la Bamberger Symphoniker.

La crisi econòmica de 1992 i la retirada consegüent de bona part de l'ajuda del Govern balear retornaren el Festival a una realitat més modesta. Tanmateix, la solució adoptada fou adient: es reduí el nombre de concerts, però bàsicament se'n va mantenir la qualitat. I aquest ha estat el camí seguit a grans trets després de la mort d'Eugen Prokop el juliol de 2005, amb la novetat, en ocasions polèmica, de la inclusió de nous gèneres musicals en el programa del Festival. Actualment, el director és el baríton menorquí Joan Pons.

CLUB POLLENÇA

Tel.: 971 53 00 00 Fax: 971 53 01 63
Plaça Major nº10 - 07460 - Pollença
secretaria@club-pollensa.com

**El Club Pollença desitja
a tots els socis i visitants
una bona Fira.**

POLLENÇA

TURISME I GLOBALITZACIÓ

• Pere Salas Vives

Com la resta de Mallorca, Pollença ha experimentat un reestructuració econòmica sense precedents a partir de la dècada dels cinquanta del segle xx. I això que no es pot parlar d'immobilisme ni de retard en els anys anteriors.

Entre 1955 i 1980 la indústria pollencina va experimentar un important creixement. Destaca la producció de catifes fins a principi de 1960 a Can Morató, i després la producció de la fàbrica de sabates de Bartomeu Siquier, tancada el 1977, o la construcció d'embarcacions al Port de Pollença entre final dels seixanta i mitjan vuitanta (amb tallers tan importants com els de MYABCA o YBIC). Durant aquesta darrera dècada, però, estadísticament el secundari es redueix a indústries lligades a la construcció. De fet, el nombre de nous habitatges al terme va començar a créixer des de 1950, però ho va fer de forma extraordinària durant la dècada següent. A partir del 1960, la taxa anual de construcció arribava a la xifra de 107 unitats. Bàsicament, es tracta de cases unifamiliars, xalets i apartaments, distribuïts de forma molt desigual. Però les xifres referents a la construcció, tot i la gran importància que tenen, encara seran superades pel sector turístic. Tant és així que es pot parlar d'una definitiva terciarització de l'economia pollencina en arribar la dècada dels setanta. El 1981 ocupava un 57 % de la població activa i, el 2004, els mesos d'estiu suposava el 71,4% de la població, és a dir, prop de 4.000 persones treballen en el sector durant el segon i tercer trimestre de l'any.

De totes formes, Pollença no ha crescut al mateix ritme que la resta de l'illa. De fet, tot i que l'hagin afectada la balearització i el turisme de sol i platja, a mesura que ens endinsem en l'època actual deixarà d'ocupar els primers llocs en nombre d'hotels i de places que sí que havia assolit abans de la guerra. Aquest fet respon a una planta hotelera de mitjanes o reduïdes dimensions, amb l'excepció del mastodòntic Pollença Park inaugurat el 1970. En aquest sentit, s'ha de destacar que predominen els establiments de tres estrelles –9 hotels–, o de tres claus –13 apartaments–, la qual cosa, juntament amb la presència de dos hotels de 5 estrelles i tres de 4, indica una oferta de qualitat mitjana-alta. Exemples emblemàtics d'aquesta circumstància seran els hotels Illa d'Or, Miramar i Formentor, a més del Son Brull, Cal Lloro o Juma a l'interior.

És més, per a la majoria d'analistes, el turisme de Pollença segueix conservant una qualitat superior al de la resta de l'illa. Per exemple, la revista britànica *Holidays Watch*, el 1997, va situar aquest municipi entre les vint millors destinacions turístiques.

D'altra banda, i a pesar d'alguns signes de concentració empresarial –representada especialment per Hotelera Pollensina, SA–, el sector continua més atomitzat que en altres municipis de l'illa, ja que té una menor presència de les grans cadenes hoteleres. A més, una de les característiques de Pollença és el fort desenvolupament

El Cavall Bernat en dia de tempesta des de Cala Barques (Sant Vicenç). Foto: Pere Salas.

de les anomenades *casetes de vacances*, que suposa l'extensió d'un procés iniciat a final dels setanta, encara que les seves arrels podrien ser anteriors, i que consisteix a llogar xalets de particulars als turistes directament o mitjançant agències. Com és lògic, és difícil quantificar el fenomen, tot i que el 1991 determinada premsa

Colonya L'estalvi ètic

1999-2009

*10 anys
de l'estalvi ètic*

regional afirmava que es llogaven uns 300 xalets, sumant un total de 2.000 places. I el procés no ha aturat de créixer: en els primers anys del segle XXI es calculava que el nombre de llits se situava entre un mínim de 8.000 i un màxim de 12.000, per tant, unes 2.500 cases de camp llogades a turistes. No cal dir que aquest tipus d'activitat ha reportat importants guanys al municipi, a més de forma molt repartida, encara que amb un cost ecològic important.

Igual de significatiu que les activitats esmentades, ha estat el creixement vertiginós de la resta de l'oferta de serveis, la majoria complementària al turisme, com els bars i restaurants; i fins i tot han crescut els negocis dedicats al comerç, després de la sotragada que suposà la crisi de principi dels noranta.

Evidentment, rere aquestes estadístiques s'amaguen altres realitats que també simbolitzen una època. Així, val la pena destacar el reviscolament d'una activitat que semblava perduda, com és la vinya, gràcies a la creació de noves empreses en els darrers anys, com Can Vidalet o Mortitx. També cal esmentar el manteniment de l'activitat pesquera al Port, encara que amb nombres absoluts minsos. El 2007 només perduraven 17 embarcacions oficials i 26 mariners professionals. Per últim, cal fer constància d'algunes fàbriques de gran renom gràcies a la qualitat més que no a la quantitat de la seva producció, cas de les robes de llengües de Galeries Vicenç o dels mobles de Mestre Paco.

En consonància amb l'expansió econòmica que ha viscut Pollença, la població no tan sols ha crescut, sinó que ho ha fet a uns ritmes desconeguts fins aleshores. Si el 1981 eren 11.350, el 2007 eren oficialment 16.570 els

pollencins empadronats, dels quals més de 6.000 residien al Moll i pocs més de 200 a la Cala de Sant Vicenç. En termes percentuals, els vint anys darrers de segle s'ha crescut un 26,4%, i entre 1981 i el 2005 l'augment ha estat del 40,8%, o el que és el mateix, entre les dues dates hi ha 4.637 persones més. Si tenim present que en els 75 primers anys del segle el creixement havia estat del 18%, i això que s'hi inclouen els anys cinquanta i seixanta també expansius, entendrem les magnituds d'aquestes xifres.

Com és fàcil suposar, el creixement poblacional no és fruit de l'increment vegetatiu, sinó dels residents nats fora de les Illes Balears. El desenvolupament del turisme i de la construcció va convertir Pollença en un poble d'immigració pràcticament des del 1955, gràcies als nouvinguts d'Andalusia, però també per l'establiment d'una colònia de britànics de relativa importància. Aquest procés, excepte alguns moments conjunturals, no tan sols no s'aturarà, sinó que augmentarà i es tornarà més complex.

Així, a començament del segle XXI, el nombre de persones de naturalesa mallorquina o balear suposen quasi el mateix que les externes, i ja són majoria els empadronats que tenen l'origen fora del municipi de Pollença. Si retornem la mirada cent anys enrere, la situació no resisteix cap comparació. Però, a més, la gran novetat a partir del 1990 és el fort increment de la immigració extracomunitària. Primer de marroquins i, ja a final del segle, s'iniciarà un important establiment de migrants procedents d'Amèrica del Sud i de l'Europa de l'Est, especialment de Romania. Evidentment, aquestes consideracions estant subjectes als canvis que pot imposar l'actual situació de crisi econòmica global.

Els nostres personatges

• Pere Salas Vives

El batle Bartomeu Siquier Bauzà

Bartomeu Siquier Bauzà va ser un dels polítics de més renom del segle XX a Pollença. Va ser nomenat batle amb 43 anys, el 1961, després d'haver convertit l'empresa familiar d'espardenyes en una prestigiosa marca de calçat de luxe i poc abans de convertir-se en hotelier amb la construcció del Daina el 1964. Llavors, va tenir el coratge i la voluntat de modernitzar Pollença. Per això, durant el seu mandat es va invertir com mai abans en obres públiques i en cultura. Es va remodelar el claustre de Sant Domingo, es fundà el Certamen de Pintura i el Festival de Música clàssica el 1962, el 1965 s'inicià la Crònica de Pollença, i, fins i tot, el Museu de Pollença va fer unes primeres passes tres anys després. Elements, tots aquests, que encara avui constitueixen fites a Pollença.

Però si tot això va ser important, més encara ho va ser l'actitud que va adoptar davant la que havia de ser la seva obra senyera, la canalització d'aigua casa a casa a la vila de Pollença. El problema va sorgir en el moment en què el contractista va entregar les obres, ja que Siquier, juntament amb la majoria consistorial, no les va voler acceptar un cop que es varen comprovar les deficiències

estructurals que presentava la xarxa. És més, va mantenir la negativa davant la insistent pressió del governador perquè acceptàs les obres sense les reformes pertinents. Després de generar-se una situació molt tensa, el batle no va tòrcer el braç i fou obligat a dimidir. La majoria de regidors es comportaren també dignament, ja que en el moment de la firma senzillament no assistiren a la Sala. Bartomeu Siquier, efectivament, a més d'un bon gestor, va saber anteposar el bé públic –per tant, el de tots els pollencins– al seu propi interès, en un context, el de la dictadura, que podia condicionar i molt el seu futur. Un comportament veritablement exemplar, que tot i recordat i valorat per la memòria col·lectiva de Pollença, no ha tingut cap reconeixement oficial, ni amb motiu de la seva mort, el 1977, ni fins al dia d'avui.

Xesca Ensenyat

Francesca Ensenyat Seguí, nada el 1952, es va donar a conèixer el 1969 gràcies a la publicació de l'obra *Ciutat de l'horabaixa*, la qual seguirien tot un grapat de publi-

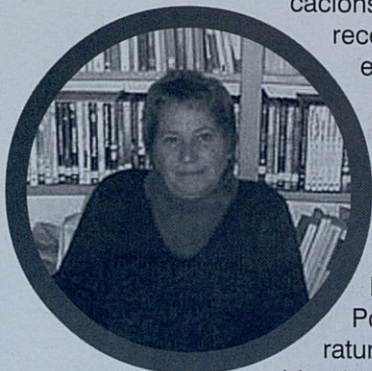
cacions amb mèrits literaris més que reconeguts, com ho testimonien els diversos premis que va aconseguir, com ara el Ciutat de Palma amb *Villa Copola*. De totes formes, un dels aspectes que avui s'hauria de destacar és la forta vinculació que va manifestar Xesca Ensenyat amb el Port de Pollença mitjançant la seva literatura, aspecte perfectament palpable a la mencionada *Villa Copola*, i tam-

bé a *Quan venia l'esquadra*, un veritable retrat del Moll i, en part també, de la Pollença dels anys cinquanta.

Però Ensenyat no tan sols serà recordada per les seves novel·les, sinó també per l'activitat periodística que va

dur a terme i, fins i tot, com una activista cultural en favor de la llengua catalana. No debades el mateix 1969 la premsa es feia ressò dels cursos de *mallorquí* que impartí conjuntament amb un altre insigne *moller*, Antoni Seguí. Igualment, s'ha de recordar el paper destacat que va tenir en els actes celebrats a Pollença corresponents al I Congrés de Cultura Catalana el 1976 i el fet que uns anys més tard fos una de les fundadores i primera presidenta de la delegació de l'Obra Cultural Balear a la localitat.

En aquest sentit, també és remarcable la seva labor com articulista en periòdics tan prestigiosos com *El País*, a la premsa local, com ara *El Gall* en la seva primera època, o a la revista *L'Espira*, que ella mateixa va fundar el 1987. En definitiva, el 2009 va finir una pollencina que no deixà indiferent a ningú, ja sigui pels mèrits al·ludits, com per la seva forta personalitat. Una personalitat que va fer que no es vinclàs mai. Segurament, per això mateix va escriure i va viure amb més llibertat del que estam acostumats.

Teresa Cànaves Pellicer

Teresa Cànaves va néixer a Pollença el 13 de maig de 1944. Després d'una joventut similar a la de la resta dels seus conciutadans, als 19 anys es va sentir atreta per la vocació religiosa i missionera, i va ingressar a la comunitat de germanes dels Sagrats Cors de Jesús.

Acabada la seva formació religiosa i sanitària, va ser cridada per la petita comunitat de germanes dels Sagrats Cors establerta a Rukara perquè els ajudàs a obrir una maternitat en aquella població, situada en una de les zones més pobres de Rwanda. El 1985 arribà a Àfrica i un any després ja funcionava el primer centre de maternitat de Rukara. Tant d'èxit va tenir la seva experiència, que a principi dels noranta els 25.000 rwandesos de la zona havien vist millorar substancialment el seu nivell de vida.

Només la cruenta guerra civil de Rwanda el 1994, que quasi costà la vida a Teresa, va suposar l'aturada i, després, la devastació del centre sanitari. Tanmateix, el 2 d'agost del mateix any, Cànaves, fent gala d'una admirable valentia i integritat moral, va decidir retornar a Àfrica per auxiliar els refugiats rwandesos al campament de

Goma (actual República del Congo). I el més sorprenent de tot és que uns mesos més tard ja tornava a intentar reconstruir la maternitat de Rukara, amb més dificultats encara que vuit anys abans.

Tanmateix, en poc temps va aconseguir el miracle d'obrir un autèntic hospital. Actualment, té capacitat per hospitalitzar 72 malalts i una maternitat amb 14 llits. S'atenen una mitjana de 70 parts mensuals i, al dispensari, unes 100 consultes diàries.

Es pot concloure que els èxits humans i materials aconseguits a Rukara són obra d'un col·lectiu de persones, fins i tot de les ajudes que arriben de l'exterior, inclosa la de Pollença, però també sembla fora de tot dubte que sense l'altruisme, la capacitat de superació, la fortalesa i la constància de Teresa Cànaves, difícilment s'haurien arribat a aconseguir els progressos materials descrits.

Sanbi Gasoils

Distribuïdor de gasoils a domicili

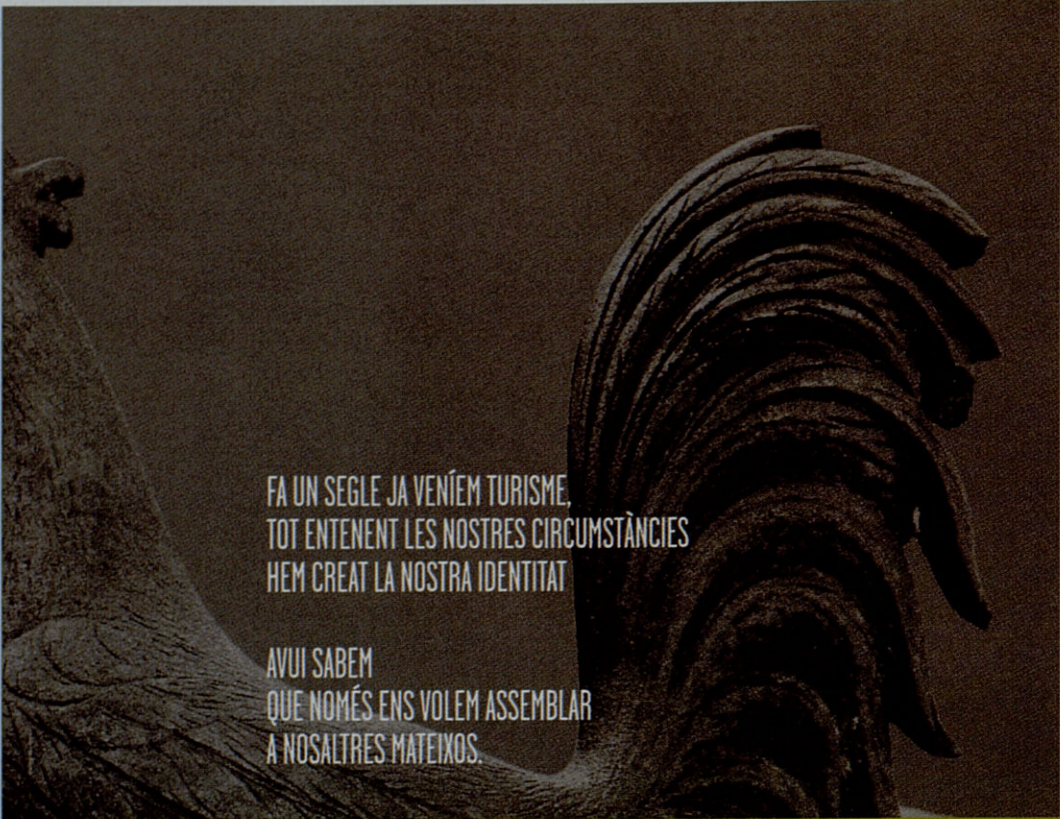
Tot tipus de gasoils
arreu de Mallorca,
amb camions de reduïdes
dimensions per poblats
o finques als afores

Campanya d'hivern per a particulars:

Per cada 1000 litres per a calefacció
o alta nova a la nostra empresa,
li obsequiam amb una botella
de vi.

Tel: 971 530 626

Mortitx Anyada

FA UN SEGLE JA VENÍEM TURISME,
TOT ENTENENT LES NOSTRES CIRCUMSTÀNCIES
HEM CREAT LA NOSTRA IDENTITAT

AVUI SABEM
QUE NOMÉS ENS VOLEM ASSEMBLAR
A NOSALTRES MATEIXOS.

A PRINCIPIS DEL SEGLE XX OBRÍ LES SEVES PORTES EL PRIMER HOTEL DE POLLENÇA. AVIAT ALTRES EL SEGUIREN. SÓN MOLTES LES FAMÍLIES DE POLLENÇA QUE HAN DEDICAT EL SEU ESFORÇ AL DESENVOLUPAMENT DE LA NOSTRA INDÚSTRIA.

AVUI VOLEM CONTAR QUE SOM UNA DESTINACIÓ TURÍSTICA COM LA D'ALTRES LLOCS PRIVILEGIATS DE VORA LA MAR MEDITERRÀNIA. QUE, A MÉS, COMPTAM AMB UNA RIQUESA PAISATGÍSTICA INCOMPARABLE, AMB PARATGES QUE HAN ATRET ARTISTES DE TOT EL MÓN I QUE ENS HAN ANAT OFERINT LA POSSIBILITAT DE POTENCIAR LA NOSTRA PRÒPIA CULTURA LOCAL.

ARA TENIM EL DEURE DE DEFENSAR LA NOSTRA SOSTENIBILITAT COM A MUNICIPI TURÍSTIC I DE RECOLZAR-NOS EN LA NOSTRA IDENTITAT, PER TAL QUE DEMÀ PUGUEM SEGUIR OFERINT POLLENÇA COM UNA DE LES MILLORS OPCIONS TURÍSTIQUES.

SOM POLLENÇA **MUNICIPI**
TURÍSTIC

Tenim tant per contar...